

Správa z medzinárodnej vedeckej kantovskej konferencie *Človek – dejiny – kultúra III*

Dňa 9. mája 2009 sa na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila v poradí už šiesta medzinárodná vedecká kantovská konferencia. Bola organizovaná v rámci grantového projektu VEGA 1/4691/07 *Filozofické dedičstvo I. Kanta a súčasnosť II.*

Dlhoročná tradícia skúmania filozofického dedičstva I. Kanta a každoročného kontinuálneho organizovania vedeckých konferencií s medzinárodnou účasťou bola a je možná predovšetkým vďaka zanietenej práci doc. PhDr. L. Belása, CSc. a tiež bádateľského tímu z Inštitútu filozofie a etiky FF PU v Prešove.

Tematicky sa konferencia orientovala na tie problémové oblasti a roviny Kantovho filozofického odkazu, ktoré môžu predstavovať vhodné filozoficko-teoretické východiská sociálno-politickej, morálno-etickej, dejinno-practickej a kultúrno-vzdelávacej analýzy prítomnosti.

Konferenciu otvoril dekan Filozofickej fakulty prof. PhDr. R. Dupkala, CSc. Z vedenia Prešovskej univerzity sa konferencie zúčastnila i prorektorka PU pre vonkajšie vzťahy a marketing doc. PhDr. I. Kovalčíková, PhD.

Hlavný referát s názvom *O „zákone ohniska hriechu“ a Kantovom „sklone k zlu“* predniesol M. Forschner, vzácny hosť z Friedrich-Alexander-Universität v Erlangene, Spolková republika Nemecko. M. Forschner začlenil Kantovo učenie o radikálnom zle v ľuďoch do tradície kresťansko-teologického učenia o prvom a dedičnom hriechu. Kanta predstavil ako mysliteľa, ktorý toto učenie prevádza do úplne sekulárnej filozofickej antropológie. Kanta a s ním filozofov osvietenstva označil za tých, ktorí menia princíp (morálneho) zla, ako aj (morálneho) dobra. Postavil sa tiež proti tým kritikom, ktorí Kantovu teóriu zla považujú za nekonzistentnú.

S. A. Nižnikov z Moskvy (Ruská federácia) v príspevku *Vzájomný vzťah politiky a morálky v sociokultúrnom kontexte* prezentoval a problematizoval štyri logicky možné varianty vzťahu násilia a nenásilia v politike: variant samotného Machiavelliho (*Iba dobrý politický cieľ ospravedľňuje ľubovoľné prostriedky*), machiavellistický (*Cieľ ospravedľňuje všetky prostriedky*), humanistický (*Dobrý cieľ môže byť dosiahnutý iba dobrými metódami*) a pacifistický (*Neodporovanie zlu násilím* – L. N. Tolstoj). Deklaroval relevantnosť jedine humanistickej politiky nenásilia. Za jej významného podporovateľa označil aj I. Kanta. Kriticky zhodnotil jeho miesto v danej pozícii.

Kantova deontológia – úcta k povinnosti. Pod týmto názvom odznel príspevok S. Babevovej zo Šumenskej univerzity Biskupa Konštantína Preslavského, Bulharsko. S. Babevová vymedzila deontologickú filozofiu Kanta úctou k tomu, čo sa považuje za univerzálne platné. Predstavila morálku ako to, čo sa vnucuje ako záväzné pre človeka. Zdôraznila, že v Kantovom filozofickom odkaze dobro splyva s morálkou, dobro je vyjadrené ako plnenie povinností. Za mieru dobrej vôle pripustila iba úctu k povinnosti.

Príspevok M. Ruffingovej (Johanes Gutenberg – Universität, Mainz, Spolková republika Nemecko) *Spoločenstvo, všeobecný zmysel a neviditeľná cirkev u Kanta* zakončil prezentáciu zahraničných hostí. Na troch centrálnych pojmoch teórie poznania (spoločenstvo, všeobecný zmysel a neviditeľná cirkev), ktoré systematicky zodpovedajú skôr Kantovej *Kritike súdnosti*, M. Ruffingová prezentovala a vysvetľovala možnosť filozofie náboženstva exemplárne uká-

zať, ako Kant ťažkosť systému pozitívneho poznania – a o to by malo predovšetkým vo filozofii ísť – vyriešiť skôr na opatrných určeníach hraníc, alebo, inak povedané, ako Kant zrieknutím sa systematických súdov *a priori* in bewusstseinstheoretische úvahách zaujíma antropologické stanovisko.

Program následne pokračoval dvoma súbežnými aktivitami: kolokviom, ktorého cieľom bolo posúdiť možnosti medzinárodnej vedeckej spolupráce v rámci európskej kultúrno-duchovnej výmeny a kooperácie; iniciácia a zapojenie do medzinárodných výskumných projektov, príprava monografickej práce s pracovným názvom *Kant v zrkadle súčasnosti*. Druhou aktivitou bolo *Kantovské filozofovanie mladých*. Pod moderátorským vedením M. Stachoňa a S. Zákutnej boli prezentované výsledky štúdia doktorandov a talentovaných študentov. Svoje príspevky prezentovali M. Stachoň, S. Zákutná, A. Krausová a M. Dercová. Po prezentácii príspevkov prebehla diskusia, ktorej sa aktívne zúčastnili aj poslucháči Prešovskej univerzity. Predmetom diskusií boli predovšetkým podnety, ktoré vyplývali z jednotlivých príspevkov. Diskutovalo sa aj o niektorých témach, ktoré boli načrtnuté samotnou diskusiou.

Ako organizátori, tak aj účastníci, hlavne po zasadnutí kolokvia, sa rozišli s podnetmi na pokračovanie skúmania filozofického dedičstva I. Kanta a taktiež so snahou zorganizovať podobné vedecké fórum aj o rok.

Príspevky z konferencie budú súčasťou zborníka pod názvom *Človek – dejiny – kultúra III*.

Mgr. Ondrej Marchevský
Inštitút filozofie a etiky FF PU
ul. 17. novembra 1
080 78 Prešov
SR